SAK 27/2026

REGULERING AV FISKET ETTER TOBIS I 2027

1. SAMMENDRAG

Tobisfisket foregår i norsk sone i Nordsjøen. Det er 24 fartøy med pelagisk tråltillatelse eller nordsjøtråltillatelse som har rett til å fiske tobis. Fangstene brukes til produksjon av fiskemel og -olje.

Siden 2010 har forvaltningen av tobis i norsk sone vært basert på en områdebasert forvaltningsmodell hvor hovedelementet er at områder som er åpne for fiske ett år, holdes stengt påfølgende år og omvendt. Havforskningsinstituttet (HI) gir et råd om foreløpig kvote i februar og hvilke områder som kan åpnes for fiske. Etter at et akustisk tobistokt er avsluttet i midten av mai, gir HI endelig råd om totalkvote og åpne områder. Et annet sentralt element i forvaltningsmodellen er at fisket etter tobis kun er åpent i perioden 15. april til 23. juni. De siste ti årene har kvoterådene variert betydelig, mellom 0 tonn og 250 000 tonn. For årene 2025 og 2026 var rådet fra HI at det ikke skulle fiskes tobis i NØS fordi det akustiske toktet viste at totalbiomassen av tobis var svært liten. Rådene har blitt fulgt ved reguleringen av fisket. Norske fartøy har ikke hatt kvote i EU-sonen/britisk sone siden 2013.

I årene 2022 til 2024 har det vært utfordringer med innblanding av hvitfisk i fisket etter tobis, som foregår med småmasket bunntrål. Det har kommet flere nye store årsklasser av både hyse og hvitting. Fisk fra disse årsklassene har nå vokst seg større og gytebestandene er rekordstore. Samtidig har rekrutteringen til hysebestanden blitt betydelig redusert. Det er uklart hvilken betydning dette vil ha for beiting av tobisbestanden, men det kan oppstå utfordringer med innblanding av hvitfisk også i 2027 dersom det åpnes opp for tobisfiske. Fiskeridirektoratet kan stenge felt der innblandingen av fisk under minstemål er for stor, og fangstene blir undersøkt både på havet og ved landing for å kontrollere fangstsammensetningen. Fartøyene må også selv vurdere tiltak for å redusere innblandingen av hvitfisk gjennom feltskifter og andre tilpasninger i utøvelsen av fisket.

Fiskeridirektøren foreslår at tobisforvaltningen i 2027 blir fastsatt i henhold til den områdebaserte forvaltningsmodellen.

2. FORVALTNINGSMODELLEN FOR TOBIS

Hovedpunktene i gjeldende forvaltningsmodell er som følger:

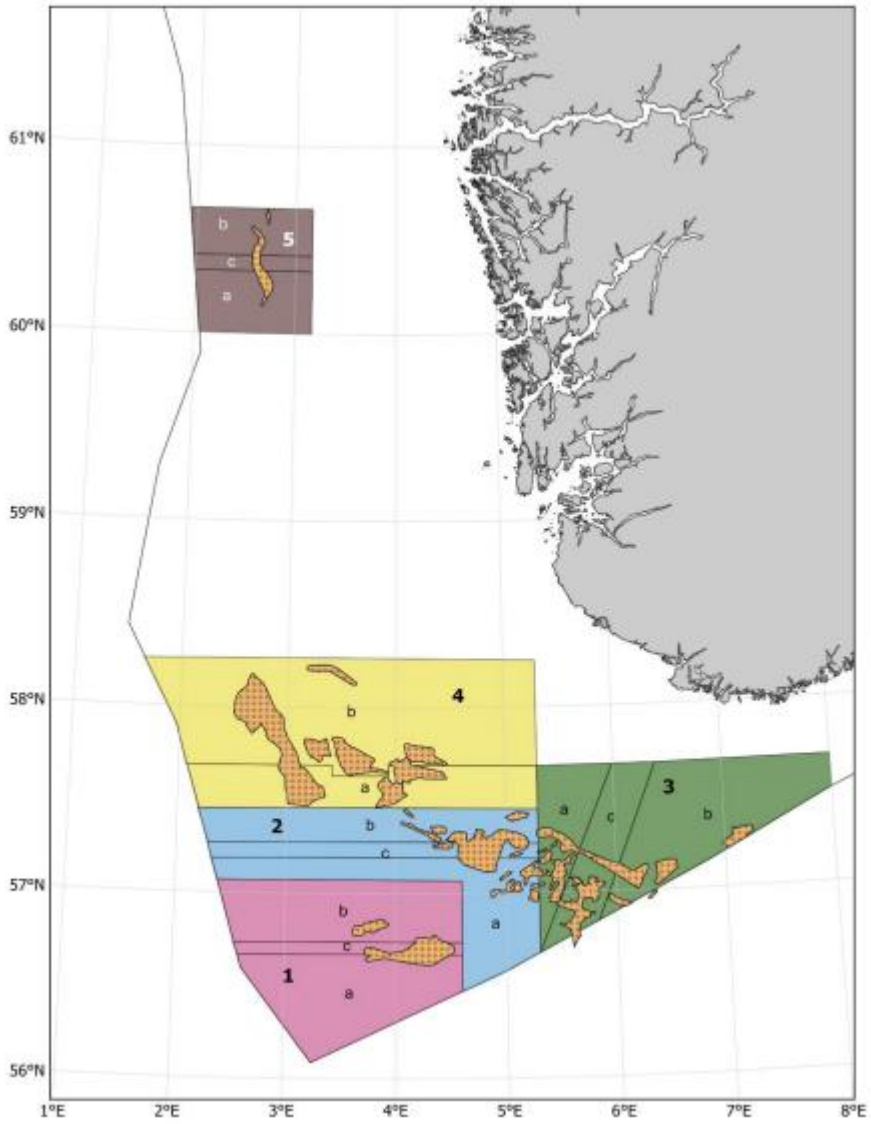
- Forvaltningen skjer på grunnlag av områdebasert forvaltning, jf. figur 1. Dette innebærer at tobisfeltene deles inn i forvaltningsområder. Hvert forvaltningsområde deles i to eller tre underområder. Hvilke forvaltnings- og underområder som skal være åpne for fiskeri besluttes etter at HI har gitt råd om foreløpig kvote før sesongstart, og i henhold til oppdatert råd etter tobistoktet om våren. I forvaltningsområder som er delt i tre underområder vil underområde c alltid være åpent dersom underområde a eller b er åpne.

- Fisket er åpent i perioden 15. april til 23. juni.

- Det er fastsatt et minstemål for tobis på 10 cm. Områder kan stenges dersom mer enn 10 % av fangsten, i antall per hal, er under 10 cm.

- Tobiskvoten fastsettes for hele NØS unntatt forvaltningsområde 5 (Vikingbanken).

- Dersom HI anbefaler at det åpnes for fiske i forvaltningsområde 5 (Vikingbanken), settes en egen kvote for dette området. Utover dette gjennomføres forvaltning av tobis på Vikingbanken i henhold til forvaltningsmodellen.

Figur 1. Forvaltningsområdene i norsk sone (Områdeinndelingen er gyldig f.o.m. 2024). De oransje feltene inni forvaltningsområdene viser de viktigste tobisfeltene.

I tabell 1 vises tilrådet kvote og fangst siden 2014.

Tabell 1. Fastsatt kvote, fangst (tonn) og verdi (1000 kr) av tobis i NØS.

År	Fastsatt kvote	Fangst	Verdi
2014	90 000	82 499	140 224
2015	100 000	100 859	198 349
2016	40 000	40 867	117 753
2017	120 000	120 205	192 955
2018	70 000	69 531	156 996
2019	125 000	124 786	373 219
2020	250 000	244 379	874 511
2021	145 000	146 442	514 219
2022	95 000	81 676	252 308
2023	60 000	15 948	65 033
2024	19 000	3 938	20 326
2025	0	0	0
2026	0	0	0

Kilde: Landings- og sluttseddelstatistikken 7.10.2026

3. TOBISSESONGEN 2026

3.1 Råd fra HI og regulering

I det foreløpige rådet den 20. februar 2026 tilrådde HI at det ikke skulle fiskes tobis i 2026. I det endelige tobisrådet av 19. mai ble denne vurderingen opprettholdt da resultatene fra HI sitt akustiske tråltokt i 2026 viste at totalbiomassen av tobis er svært liten.

På dette grunnlag og i tråd med forvaltningsmodellen besluttet Fiskeridirektoratet at det ikke skulle åpnes opp for fiske etter tobis i NØS i 2026.

4. REGULERING AV FISKET ETTER TOBIS I 2027

Fiskeridirektøren foreslår at fisket etter tobis i 2027 blir regulert i henhold til den områdebaserte forvaltningsmodellen.